

Dilemma's over referendum

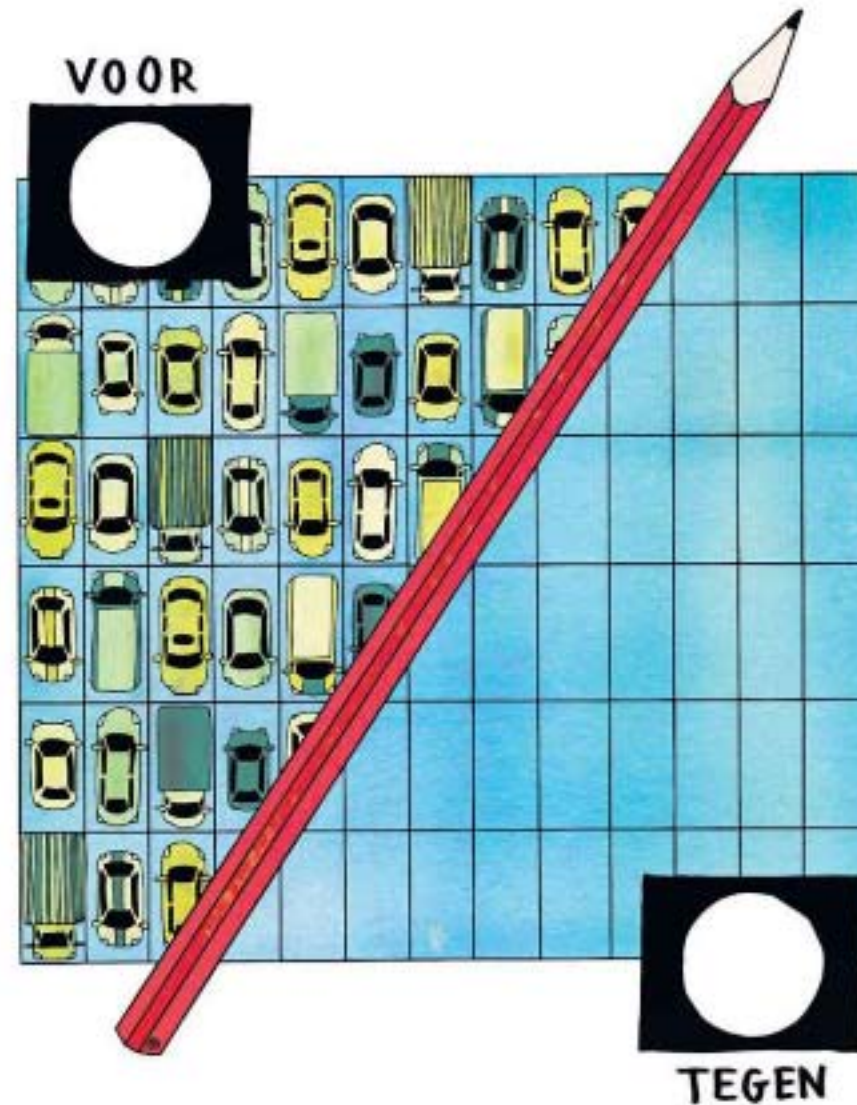
Max Sipkes

Haarlem * De gemeenteraad beslist morgen of er een nieuwe stap richting een referendum over het parkeerbeleid wordt gezet. Twee Haarlemmers hebben de gemeente daarom verzocht. Ze willen dat alle parkeerplannen die door de raad in grote meerderheid zijn aangenomen van tafel gaan. Om dat te bereiken zoeken ze steun onder alle Haarlemmers van 16 jaar en ouder. Vooral oppositiepartij VVD is een verklaard tegenstander van het parkeerbeleid. Meer dan een jaar voert de VVD felle oppositie. En ook al bijna een jaar 'dreigt' de VVD met een referendum om te voorkomen dat er qua parkeren iets verandert.

Tijdpad

Als de raad donderdag met een referendum instemt volgen er nog veel stappen. En ook het tijdpad daarna is heel ongewis en kan heel lang duren. Maar zolang de referendumprocedure niet wordt afgerond komt er geen ander parkeerbeleid. Het is raadsleden toegestaan zelf een referendum aan te vragen, maar dat moeten ze doen voor de raad een besluit neemt. Daarvoor is het nu te laat. Nu hebben twee Haarlemmers om een referendum gevraagd. En dus is de procedure daarvoor in gang gezet. Op de site van de VVD wordt dat overduidelijk gewaardeerd.

Dat de VVD zich achter het referendum schaarst is opmerkelijk. Wie het raadsverslag uit 2009 leest ziet dat de partij principieel tegen het invoeren van de mogelijkheid van een referendum was. Raadslid Hagen zegt daar: „We weten uit ervaring dat referenda in beginsel conservatief werken op de besluitvorming. Men-

ILLUSTRATIE MEIKE BRANDSMA

sen stemmen liever tegen dan dat ze ergens voor stemmen. In het algemeen werkt het vertragend." Dat standpunt werd toen gedeeld door het CDA en de Christenunie. Deze laatste haakte af omdat 16-jarigen mee mochten stemmen. Alle andere partijen stemden voor. De meeste politici vinden nu dat het

maar eens over moet zijn met de parkeerdiscussie. Die is na een lange intensieve inspraakprocedure flink aangepast en vastgesteld. Zelfs de VVD erkent dat de regeling die nu op tafel ligt 'aanzienlijk verbeterd is' ten opzichte van de eerste plannen. Het is een onderwerp waarvoor je onmogelijk alle Haarlemse neu-

zen in dezelfde richting krijgt. Opvallend was dat de publieke tribune op de beslissende vergadering nagenoeg leeg was. Een groot verschil met alle eerdere vergaderingen. Nu krijgen we dus een rare figuur. Partijen die principieel voor een referendum zijn moeten oordelen over de wens van een verklaard tegenstander. Die afweging gaat pijn doen. Want ze zijn in meerderheid voor het invoeren van nieuw parkeerbeleid. Een eventueel referendum kan dat met gemak een jaar vertragen. Tegen die tijd zijn er dan ook weer verkiezingen.

Vraagstelling

Het eventuele tijdpad naar een referendum kent veel onzekerheden. Het meest cruciaal is dat de twee Haarlemmers erin moeten slagen vierduizend handtekeningen op te halen om het referendum een kans te geven. Te verwachten is dat de VVD hen daar graag bij assisteert. Die handtekeningen moeten allemaal gecontroleerd worden op leeftijd van de ondertekenaar en hun woonplaats. Dan moet de raad het eens worden over een vraagstelling. Het antwoord moet met ja of nee te geven zijn.

Ja of nee

De indieners stellen voor: "Bent u voor of tegen maatregelen die leiden tot het invoeren van het regime betaald parkeren in de stad Haarlem." Maar de gemeenteraad bepaalt uiteindelijk de definitieve tekst. Ook die is aan regels gebonden: het antwoord mag alleen 'ja' of 'nee' zijn.

De gemeenteraad heeft destijds een ingewikkelde verordening aangenomen. Interessant is de bepaling dat iets alleen referendum-waardig

Een referendum organiseren is niet goedkoop

is als het de hele stad aangaat. Verzin maar eens een onderwerp dat echt de hele stad aangaat. Mogelijk valt parkeren daaronder maar je kunt evengoed zeggen van niet. Immers: niet de hele stad krijgt met betaald parkeren van doen. En dan. Stel het referendum wordt gehouden. Dan is het alleen geldig als tenminste 30 procent van de kiesgerechtigden opkomt. De uitslag wordt bepaald door de meerderheid. Dan is het aan de raad om te beslissen, want het gemeentelijke referendum is altijd raadgevend en niet doorslaggevend. Dat is bepaald in de grondwet.

Datum

Een referendum organiseren is niet goedkoop, hoewel er nog geen bedragen bekend zijn. Maar het inrichten van stembureaus, de hele administratie, de vergaderuren, het drukwerk: dat kost wat. De VVD heeft al eens bepleit dat een referendum het best uitkomt tegelijk met de verkiezingen voor de nieuwe gemeenteraad. Dan zijn er toch al stembureaus. De oppositie kan voor die gelegenheid vermoedelijk moeilijk warm lopen. Want de kans dat de opkomst (30 procent) dan wordt gehaald is in het belang van de indieners. Op een andere datum is het maar de vraag of zoveel kiesgerechtigde Haarlemmers er de deur voor uit willen gaan.